

Predgovor

Hvala što ste kupili *Excel 2002 Bibliju*. Cilj koji želimo da postignemo ovom knjigom jeste da sa vama podelimo nešto od onoga što znamo o Excelu i pomognemo vam da efikasnije obavljate posao.

Knjiga sadrži sve što je potrebno da biste naučili osnove Excela i započeli savladivanje složenijih tehnika. U njoj ćete naći mnogo korisnih primera, kao i obilje saveta i tehnika koje sam usvojio tokom godina.

Da li je ova knjiga za vas?

Seriya *Biblija* u izdanju Mikro knjige namenjena je početnicima, onima koji već ponešto znaju, kao i iskusnim korisnicima. U knjizi koja je pred vama obrađene su sve važne komponente Excela pomoću jasnih i praktičnih primera koje možete prilagoditi sopstvenim potrebama.

Pokušali smo da nademo pravu ravnotežu između osnova koje svaki korisnik Excela mora savladati i složenijih tema koje su namenjene iskusnim korisnicima. S obzirom na to da godinama koristimo i podučavamo tabelarna izračunavanja, shvatili smo da gotovo svako treba da nauči ponešto. Naš cilj je da to učenje bude proces u kom ćete uživati.

Verzije softvera

Ova knjiga je napisana za Excel 2002 (poznat i kao Excel 9), ali se veliki deo informacija odnosi i na Excel 2000 i Excel 97. Ukoliko koristite verziju stariju od Excela 97, otkrićete da se znatno razlikuje od verzije 2002.

Pravila korišćena u knjizi

Odvojite neki minut za ovaj odeljak da biste saznali koja su tipografska i organizaciona pravila korišćena u ovoj knjizi.

Excelove komande

U Excelu, kao u svim Windowsovim programima, komande birate iz padajućih menija. U ovoj knjizi takve komande su odštampane normalnim slogom. Opcija menija sledi posle simbola ⇨, kao u „Da biste odštampali dokument, izaberite komandu File ⇨ Print“.

Imena datoteka, imenovana područja i uneseni podaci

Ono što kucate na tastaturi biće prikazano polucрно. Imenovana područja mogu biti ispisana fontom koji koristimo za kôd. Duži unos se obično pojavljuje u zasebnom redu. Na primer, možemo vam reći da upišete ovakvu formulu:

```
= "Naziv dela: " & VLOOKUP(BrojDela, SpisakDelova, 2)
```

Nazivi tastera

Nazivi tastera odštampani su normalnom slogom. Kad dva tastera treba da pritisnete istovremeno, povezani su znakom plus, kao u: „Pritisnite Alt+E da biste izabrali meni Edit.“ Ovo su nazivi tastera kako su korišćeni u knjizi:

Alt	End	PgDn	strelica nadesno
Backspace	Home	PgUp	strelica nadole
Caps Lock	Insert	Print Screen	strelica nagore
Ctrl	Num Lock	Scroll Lock	strelica nalevo
Delete	Pause	Shift	Tab

Funkcije

Excelove ugrađene funkcije radnog lista štampaju se velikim slovima, recimo ovako: „U ćeliju C20 upišite formulu SUM.“

Pravila koja se odnose na miša

Pretpostavljamo da koristite miša ili neki drugi uređaj za pokazivanje. Naići ćete na sledeće termine koji se odnose na miša:

- ◆ **Pokazivač miša** Sličica koja se kreće preko ekrana kad pomerate miša. Obično izgleda kao strelica, ali menja oblik kad pređete na određene delove ekrana ili dok obavljate određene postupke.
- ◆ **Postavite pokazivač** Pomerite miša tako da se pokazivač postavi na određeni element. Na primer, „Postavite pokazivač na dugme Save na paleti alatki“.
- ◆ **Pritisnite taster miša** Pritisnite levi taster miša i ne podižite prst sa njega. Tako se obično radi kad želite da prevučete neki element.
- ◆ **Pritisnite određeni element** Pritisnite levi taster miša i odmah ga otpustite.
- ◆ **Pritisnite desni taster miša** Pritisnite desni taster miša i odmah ga otpustite. Desni taster miša se u Excelu koristi za prikazivanje priručnih menija koji se odnose na izabrani element.
- ◆ **Dvapat pritisnite taster miša** Dvapat brzo pritisnite levi taster miša. Ukoliko vam to ne polazi za rukom, podesite osetljivost miša pomoću Windowsovog Control Panela.
- ◆ **Povucite** Pritisnite levi taster miša i držite ga dok pomerate miša. Povlačenje se koristi za biranje područja ćelija ili za promenu veličine objekta.

Sličice na margini

Kroz celu knjigu, na levoj margini nailazite na grafičke simbole, odnosno sličice. One skreću pažnju na odeljke knjige koji su posebno značajni za određene grupe čitalaca. U ovoj knjizi korišćene su sledeće sličice:

Napomena

Ukazuje da je reč o nečemu što je važno ili nečemu što treba zapamtiti. Njome se skreće pažnja na osnovnu zamisao koja će pomoći da savladate neki zadatak, ili označava nešto što je od suštinskog značaja za razumevanje odeljaka koji slede.

Savet

Ukazuje na efikasniji način za obavljanje nekog posla, koji možda nije tako uočljiv.

Upozorenje

Ovaj simbol koristimo u slučajevima kad postoji mogućnost da operacija koju opisujemo izazove probleme ukoliko niste dovoljno pažljivi.

Referenca

Ova sličica upućuje na neko drugo mesto u knjizi gde se govori o označenoj temi.

Kako je knjiga organizovana

Ova knjiga sadrži na sedam glavnih delova i dodatak.

Kratak vodič – Upoznaje vas sa osnovama Excela 2002 i govori o nekim novinama u ovoj verziji.

Deo I: Početak rada u Excelu – Ovaj deo se sastoji od šest poglavlja koja predstavljaju osnove Excela kao i „obaveznu lektiru“ za početnike.

Deo II: Rad sa formulama – U poglavljima ovog dela saznaćete sve što treba da biste vešto proračunavali u Excelu.

Deo III: Unapređivanje Excelovih radnih svezaka – Poglavlja ovog dela bave se poboljšanjima izgleda radne sveske: formatiranjem, dijagramima i slikama. Pored toga, naučićete kako da koristite moćne matrične formule i kako da „nemoguća“ izračunavanja postanu laka.

Deo IV: Analiza podataka u Excelu – Široka oblast analize podataka nalazi se u fokusu poglavlja ovog dela. Korisnici svih nivoa znanja naći će u ovom delu poglavlja koja ih zanimaju.

Deo V: Napredne mogućnosti – Ovaj deo se sastoji od sedam poglavlja čije teme se ponekad smatraju naprednim. Ali i mnogi početnici, kao i oni koji već pomalo poznaju Excel, takođe će naći korisne informacije.

Deo VI: Programiranje na jeziku VBA – Ovaj deo je za one koji žele da podese Excel prema svojim potrebama ili za one koji izrađuju radne sveske ili dodatke namenjene drugima. Počinje uvodom u programiranje i nudi detalje o obrascima UserForm, dopunskim modulima, paletama alatki i menijima.

Dodatak – Sastoji se od dodatnog materijala i referenci koji vam mogu biti od koristi.

Kako se ova knjiga koristi

Ova knjiga nije predviđena za čitanje od korica do korica. Ona više liči na priručnik za kojim ćete posegnuti kada:

- ◆ zapnete pri pokušaju da uradite nešto;
- ◆ treba da uradite nešto što nikad ranije niste pokušali;
- ◆ imate na raspolaganju malo slobodnog vremena i voljni ste da naučite nešto novo.

Indeks je detaljan, a poglavlja su uglavnom usredsređena na jednu širu temu. Ukoliko tek počinjete da radite u Excelu, preporučujemo da pročitate prvih nekoliko poglavlja, kako biste stekli osnovna znanja o programu, a zatim sami malo eksperimentišite. Pošto se upoznate sa Excelovim okruženjem, potražite poglavlja koja vas najviše zanimaju. Međutim, neki korisnici će možda radije čitati poglavlja po redu.

Nemojte da vas obeshrabri ako ne razumete pojedine delove. Većina korisnika se sasvim lepo snalazi i sa malo Excelovih mogućnosti. Zapravo, ovde važi pravilo 80 prema 20, što znači da 80 procenata korisnika Excela upotrebljava samo 20 procenata njegovih mogućnosti. Međutim, čak i ako koristite samo 20 posto Excelovih mogućnosti, on je i tada veoma moćna alatka.